

LEKCE 3

ZRANĚNÍ

Nakonec se podíváme na to, jak popsat situace, kdy došlo na dovolené ke zranění. *Zranění* se anglicky řekne **injury** a *zranit se* se řekne **injure** anebo **hurt**.

*He suffered **injuries** to his legs and arms.*

*I **injured** my ankle.*

*Was anyone **hurt** in the accident?*

*He is **hurt** but still conscious.*

*He **hurt** his knee playing football.*

*Utrpěl **zranění** rukou a nohou.*

***Poranila** jsem si kotník.*

*Byl někdo **zraněn** při té nehodě?*

*Je **zraněný**, ale stále při vědomí.*

***Poranil** si koleno, když hrál fotbal.*

Hurt je nepravidelné sloveso a má ve všech časech stejný tvar:

infinitiv		minulý čas		minulé příčestí		česky
hurt	[hə:t]	hurt	[hə:t]	hurt	[hə:t]	zranit, bolet

Kromě významu *zranit se* znamená i *bolet*:

*Where does it **hurt**?*

*It won't **hurt**, I promise.*

*Kde to **bolí**?*

*Nebude to **bolet**, slibuji.*

- **Typy poranění**

animal bite	kousnutí od zvířete	sprain	vyvrtnutí
bruise	modřina, podlitina	strain	natažení (svalu)
burn	popálenina	wound	rána (bodná, řezná)
dislocation	vykloubení	rupture	natržení, přetržení
electrical injury	úraz od elektřiny	scratch	škrábnutí
fracture (broken bone)	zlomenina	sting	bodnutí od hmyzu
concussion	otřes mozku	cut	řezná rána

V angličtině má poměrně často stejný tvar podstatné jméno a jemu odpovídající sloveso. Například *kousnout* se řekne **bite** a *kousnutí* je taky **bite**. *Popálit* se se řekne **burn** a popálenina je taky **burn**.

podstatné jméno		sloveso	
bite	<i>Dog bites can get infected.</i>	bite	<i>The dog bit me!</i>
	<i>Kousnutí od psa může přenést nákazu.</i>		<i>Kousl mě pes!</i>
bruise	<i>He had a bad bruise on his leg after he fell.</i>	bruise	<i>I fell off my bike and bruised my knee.</i>
	<i>Měl na noze ošklivou modřinu poté, co spadl.</i>		<i>Spadl jsem z kola a pohmoždil si koleno.</i>
burn	<i>He suffered only minor burns to his wrists and neck.</i>	burn	<i>I burned my hand on the oven door.</i>
	<i>Utrpěl pouze drobné popáleniny na zápěstích a krku.</i>		<i>Spálil jsem si ruku o dveře trouby.</i>
cut	<i>How can I treat a minor cut?</i>	cut	<i>I cut myself on a broken glass.</i>
	<i>Jak si mám ošetřit malé říznutí?</i>		<i>Řízla jsem se o rozbité sklo.</i>
sprain	<i>He hasn't broken anything – it's just a bad sprain.</i>	sprain	<i>I fell down the steps and sprained my ankle.</i>
	<i>Nic si nezlomil – je to jen nepěkné vyvrtnutí.</i>		<i>Spadla jsem ze schodů a vyvrtla si kotník.</i>
sting	<i>I was stung by a bee.</i>	sting	<i>I have several bee stings.</i>
	<i>Bodla mě včela.</i>		<i>Mám několik včelích žihadel.</i>

● **Bodnutí hmyzem** (Insect bites and stings)

Dostat žihadlo se anglicky řekne **be/get stung**:

*I **got stung** by a wasp yesterday.*

*Včera mě **bodla** vosa.*

*A bee **stung** me on the cheek.*

*Včela mě **bodla** do tváře.*

Alergie na bodnutí včelou se řekne **allergy to bee stings**.

Stejně sloveso se používá pro význam *popálit* od medúzy:

*The jellyfish **stung** the swimmer.*

*Medúza **požáhala** plavce.*

Pro štípnutí hmyzem jako je komár používá angličtina výraz **bite**, tedy *kousnutí*:

*A mosquito **bit** me!*

***Štípl** mě komár!*

O kousnutí hovoříme i u jiných druhích hmyzu, např. klíšťatech:

*What can I do after a **tick bite** to prevent Lyme disease?* *Co mám udělat po **kousnutí klíštětem**, abych nedostala Lymskou boreliózu?*

*Remove the **tick** as soon as you can.* *To **klíště vytáhněte** co nejdříve.*

● **Zlomeniny** (fractures)

Zlomit si kost se řekne **break a bone**. Sloveso **break** je nepravidelné a jeho tvar pro trpný rod je **broken**:

infinitiv		minulý čas		minulé přičestí		česky
break	[breik]	broke	[brəuk]	broken	['brəukən]	zlomit

*You have **broken** your leg in two places.*

*I had an X-ray to see if any of my ribs were **broken**.*

*He has **broken** his arm.*

*Máte **zlomenou** nohu na dvou místech.*

*Udělal mi rentgen, aby se zjistilo, jestli nemám **zlomená** některé žebra.*

***Zlomil** si ruku.*

Narazit si něco se řekne **bruise**.

*She **bruised** her knee.*

***Narazila** si koleno.*

● **Příčiny úrazu** (Causes of an accident)

*I **fell** down the stairs.*

*I **slipped** and **fell** at the swimming pool.*

*I **stepped** on a sea urchin.*

*I **tripped** over a cable and hurt my foot.*

*I **hit** my head hard against the wall.*

*I **got sunburned/sunburnt**.*

*We had a **car accident**.*

*He **got an electric shock** from one of the wires.*

*I **cut** my finger when I was peeling the potatoes.*

*He was **hit/struck** by a car.*

***Spadla** jsem ze schodů.*

***Uklouzl** jsem a **spadl** u bazénu.*

***Šlápl** jsem na mořského ježka.*

***Zakopl** jsem o kabel a poranil si nohu.*

***Narazil** jsem tvrdě hlavou do zdi.*

***Spálil** jsem se **na slunci**.*

*Měli jsme **autonehodu**.*

***Dostal úraz elektrickým proudem** od jednoho z drátů.*

***Řízl** jsem se do prstu, když jsem škrábal brambory.*

***Srazilo** ho auto.*

● **Topení a dušení** (Drowning and choking)

Mezi další možné nehody patří topení **drowning** a dušení **choking**.

drown	topit se	choke	dusit se
-------	----------	-------	----------

Look! There's someone **drowning**!
 He nearly **drowned** before friends rescued him.
 I can't breathe! I'm **choking**!
 She **choked** on a piece of food.

Podívej! Táhle se někdo **topí**!
 Málem se **utopil**, než mu kamarádi přišli na pomoc.
 Nemůžu dýchat! **Dusím** se!
Dusila se kouskem jídla.

Sloveso **choke** se pojí s předložkou **on**:

I once had to do the Heimlich manoeuvre when my son **choked on** a pretzel.

Jednou jsem musel použít Heimlichův chvat, když se syn začal **dusit** preclíkem.

● První pomoc (First aid)

While one of you **gives first aid**, the other should **call an ambulance**.

Zatímco jeden z vás **poskytne první pomoc**, druhý **zavolá sanitku**.

Stop the bleeding. Cover the **wound** with **sterile gauze** or a clean cloth. Press on it firmly with the palm of your hand until bleeding stops.

Zastavte krvácení. Zakryjte **ránu sterilním obvazem** nebo čistou látkou. Pevně na ni zatlačte dlaní, dokud krvácení nepřestane.

You shouldn't move an **injured** person while **treating** them.

Neměli byste hýbat se **zraněným**, zatímco jej **ošetřujete**.

She was given **artificial respiration** and **cardiac massage**.

Dostala **umělé dýchání** a **masáž srdce**.

A **first-aid kit** is located near the pool.

Lékárnička je uložena blízko bazénu.

In an **emergency**, dial 911 for an **ambulance**.

V **naléhavém případě** volejte **sanitku** – na čísle 911.

Call **for help**!

Zavolej **o pomoc**!

● Hospitalizace v nemocnici (Hospitalization)

go to hospital	jít do nemocnice	X-ray	rentgen
be in hospital	být v nemocnici	blood test	krevní test
check-up	celkové vyšetření	urine test	test moči
nurse	zdravotní sestra	vaccination	očkování

surgery	operace	operating room	operační sál
surgeon	chirurg	anesthetize	umrtvit, znecitlivit
paramedic	zdravotnický záchranář	urgent	naléhavý
emergency	pohotovost, úrazová ambulance	patient	pacient
waiting room	čekárna	doctor	lékař

● **Ošetření** (medical treatment)

Ošetřit se řekne **treat**:

She was **treated** in hospital.

She was **treated** for cuts and bruises.

Doctors immediately **treated** the patient.

Byla **ošetřena** v nemocnici.

Ošetřili jí řezné rány a pohmožděnin.

Lékaři pacienta ihned **ošetřili**.

Treat taky může znamenat léčit:

The infection can be **treated** with antibiotics. Infekce se dá **léčit** antibiotiky.

Rána se řekne **wound** [wu:nd]. Řezná rána je **cut**.

They cleaned and dressed the **wound**.

The **wound** is healing slowly.

Her **wounds** are festering.

Clean the **cut** and cover it to prevent infection.

Put a bandage on your **cut**.

Ránu vyčistili a ovázali.

Rána se pomalu hojí.

Rány jí hnisají.

Vyčistěte **ránu** a zakryjte ji, abyste zabránili infekci.

Dejte si na **ránu** obvaz.

plaster cast	sádra	stitch	steh
bandage (BR) / gauze (AM)	obvaz	disinfectant	dezinfekce
plaster / Band-Aid	leukoplast	stretcher	nosítka
cold compress	studený obklad	splint	dlaha
hot compress	teplý obklad	cream / ointment	mast

Přeložte do angličtiny:

Co se stalo?	
Jak se vám to stalo?	
Ten pán krvácí z nosu.	
Zavolejte sanitku!	
Kousl mě toulavý pes.	
Měli jsme autonehodu.	
Zlomil jsem si ruku.	
Mike si vymkl kotník.	
Dítě kousl jedovatý had.	
Zrentgenovali mi rameno, aby se ujistili, že není zlomené.	
Někdo mě praštil do hlavy.	
Myslím, že jsem si poranil záda.	
Natáhl jsem si sval.	
Jste očkovaný proti tetanu?	
Vyčistím vám tu ránu.	
Mám včelí žihadlo v chodidle.	
Budete potřebovat berle.	
Strýc je diabetik.	
Spadla jsem ze schodů.	
Uklouzl jsem v hotelové vaně.	
Srazilo ho auto.	
Měl byste si na to dát led.	
Zakopl jsem na ulici.	
Řízl jsem se do prstu.	
Je to zlomené?	
Můžete vytáhnout to klíště?	
Paži máte oteklou od zánětu.	
Jsem diabetik 2. typu.	

Správné odpovědi:

Co se stalo?

Jak se vám to stalo?

Ten pán krvácí z nosu.

Zavolejte sanitku!

Kousl mě toulavý pes.

Měli jsme autonehodu.

Zlomil jsem si ruku.

Mike si vymkl kotník.

Dítě kousl jedovatý had.

Zrentgenovali mi rameno, aby se ujistili, že není zlomené.

Někdo mě praštil do hlavy.

Myslím, že jsem si poranil záda.

Natáhl jsem si sval.

Jste očkovaný proti tetanu?

Vyčistím vám tu ránu.

Mám včelí žihadlo v chodidle.

Budete potřebovat berle.

Strýc je diabetik.

Spadla jsem ze schodů.

Uklouzl jsem v hotelové vaně.

Srazilo ho auto.

Měl byste si na to dát led.

Zakopl jsem na ulici.

Řízl jsem se do prstu.

Je to zlomené?

Můžete vytáhnout to klíště?

Paži máte oteklou od zánětu.

Jsem diabetik 2. typu.

What happened?

How did it happen to you?

The man's nose is bleeding.

Call the ambulance!

A stray dog bit me.

We had a car accident.

I've broken my arm.

Mike sprained his ankle.

The child was bitten by a poisonous snake.

They took x-rays of my shoulder to make sure it wasn't broken.

Someone punched me in the head.

I think I hurt my back.

I pulled a muscle.

Are you vaccinated against tetanus?

I'll clean the wound for you.

I've got a bee sting on my foot.

You'll need crutches.

My uncle is a diabetic.

I fell off the stairs.

I slipped in the hotel bath.

He was struck by a car.

You should put ice on it.

I tripped on the street.

I cut my finger.

Is it broken?

Can you remove the tick?

Your arm has swollen by inflammation.

I have type 2 diabetes.